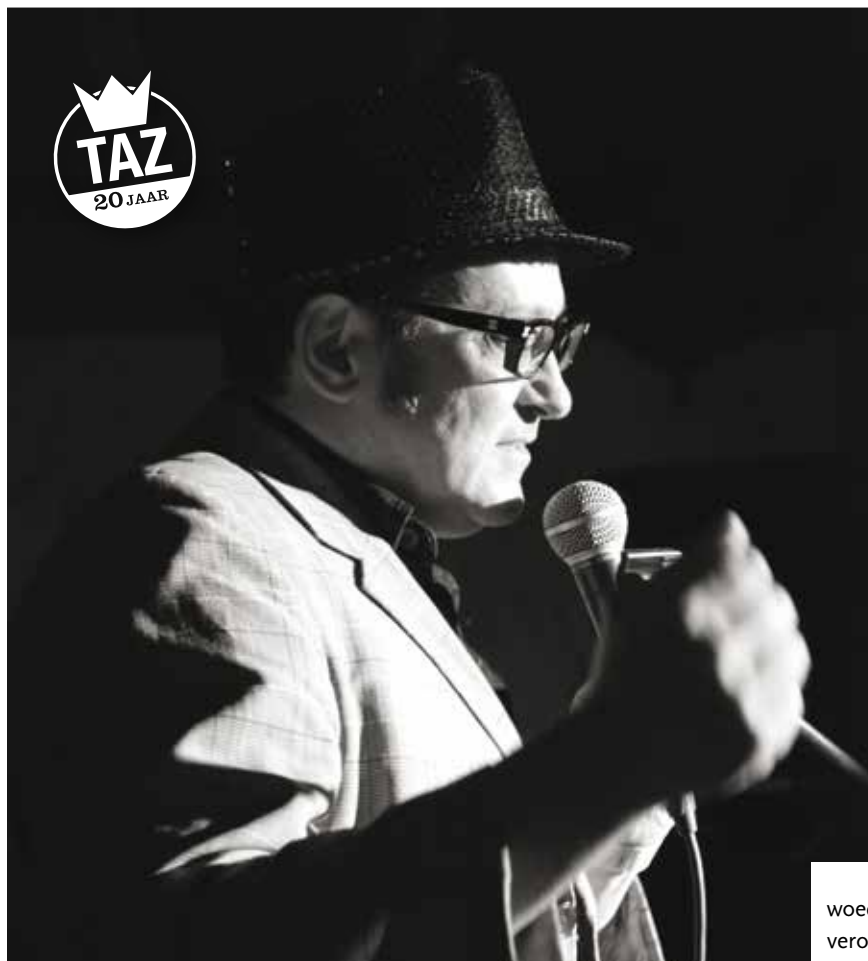

TÄZETTE #1

THEATERAANZEE.BE

DONDERDAG 28/07/2016

'AL TWINTIG JAAR JEUNESSE RISQUÉE' TOM LANOYE BEZINGT DURF EN LEVENSLUST

Twintig jaar TAZ. Dat vraagt om een stevige aftrap. En daarvoor had de festivalleiding drie bevolgen sprekers uitgenodigd: Marijke Pinoy, Josse De Pauw en, last but not least, Tom Lanoye. Nadat theaterminnend Vlaanderen al aardig was opgenaaid door de vlammende rede van De Pauw, gericht aan de 'Grote Manitou' Sven Gatz (zie volgende pagina), betrad Lanoye met zijn gebruikelijke zwier de bühne. Hij sloot zich volmondig aan bij het vorige betoog, maar voegde bij De Pauws

Kijk mee
Hoor mee
Durf mee
Denk mee
Droom mee
Dram mee
Drink mee
Dring mee
Draaf mee
Praat mee
Knok mee

Kook mee
Kleur mee
Kraai mee
Speel mee
Zwem mee
Zweef mee
Zwans mee
Wrijf mee
Drijf mee
Dans mee
Feest mee

*Allez Santé!
Jeunesse Dorée?
Jeunesse Rís-quéé!!
Al 20 jaar
Theater Aan Zee*

woede over de domheid en arrogantie van de politiek zijn verontwaardiging over het stilzwijgen van de 'grote huizen'. Vervolgens gaf de Antwerpse bard een meeslepende solo ten beste, een ode aan de ongebreidelde vitaliteit die Theater Aan Zee na twintig jaar nog altijd bezit, en de artistieke moed van het theaterfestival om halsstarrig te blijven inzetten op jong talent: "Allez Santé! Jeunesse Dorée? Jeunesse Rís-quéé!! – Al 20 jaar Theater Aan Zee." Met een zichtbaar ontroerde festivalcoördinator Luc Muylaert zette Lanoye ten slotte de samenzang *We're here because we're here* in, een absurdistische cirkelzang van de Britse soldaten tijdens de Grote Oorlog. Omdat, zo besloot Lanoye met een statement, de kunsten zich vandaag evenzeer in een loopgravenoorlog bevinden. (MV)

LEES DE VOLLEDIGE SPEECH VAN TOM LANOYE
OP THEATERAANZEE.BE

'MET JE GATZ IN DE BOTER VALLEN'

LAUDATIO JOSSE DE PAUW

Dames en heren,

ik wil allereerst graag een nieuwe uitdrukking schenken aan de Nederlandse taal. We kennen allemaal de staande uitdrukking: 'Hij is met zijn gat in de boter gevallen'. Ik stel voor dat de betekenis van die uitdrukking vanaf vandaag in haar tegendeel keert, mits eenvoudige toevoeging van de letter 'z'. Iemand die 'met zijn gatz in de boter is gevallen', is er dus slecht aan toe.

Zoals geweten, dames en heren, verwaardigt de Grote Manitou zich af en toe te spreken en dat heeft hij vorige maand nog eens gedaan. Alle Indianen worden bij die voorname gelegenheid geacht braaf te luisteren en na afloop stilzwijgend weer in hun tipi te kruipen om daar, de ene een potje te janken en de andere, in het halfduister van zijn tent, een zucht van verlichting te slaken.

De truuk van de Grote Manitou is: hij stelt zijn verdict uit, stelt het vervolgens nog even uit, en stelt het dan – na enig overleg – nog iets langer uit... Tot de zenuwen van de moegetergde Indianen rondzingen als gespannen staaldraad. Murw geschreven als ze zijn aan zichzelf overroepende dossiers, in evenwicht gedwongen balansen, puike zelfportretten en kwaaien – edoch beleefd ingehouden – verweerschriften. Wekenlang zijn ze, het allerergste vrezend, tot het uiterste gegaan. En uiteindelijk slaat hij toe.

Het gevolg van dat opdrijven van de spanning is, dat bij het vallen van de bijl, de zuchten van opluchting van de enen het verdriet van de anderen overstemmen. En ook al krijgen alle *krijgers* minder dan gevraagd, al krijgen ze allemaal minder dan de vorige keer – toen ze ook al minder kregen dan de vorige keer – al zullen ze de komende vijf jaren op de toppen van hun tenen moeten lopen omdat het water hen aan de lippen staat, toch zijn ze opgelucht. Ze zijn blij dat ze niet – zoals anderen – geschrapt werden. Want wie wil er nu in *gatznaam* geschrapt worden?

De vraag, of en waarom er dan wel geschrapt zou moeten worden, is allang niet meer relevant. Een Grote Manitou moet schrappen, waarom is hij anders *bijgatz* een Grote Manitou?!

ER IS GEEN ALTERNATIEF!!!

Maar de vraag voor vanavond was een laudatio te houden ter gelegenheid van het twintigjarig bestaan van dit festival.

TAZ bestaat twintig jaar en hoe ze dat gedaan hebben mag een wonder heten. Want ook dit festival is in de loop van zijn bestaan om de zoveel jaar in vraag gesteld, in twijfel getrokken en afgeknepen. En dat ondanks het feit dat de meerderheid van wat er de laatste tien, vijftien jaar het mooie weer maakt op onze podia, heeft gedebuteerd op dit festival, dat zich intussen heeft geprofileerd als een vrijiplaats voor het jonge theaterwerk.

Als ik de Grote Manitou was, ik zou daar mijn geborduurde mantel beschermend omheen slaan, want hier wordt de humus aangeleverd voor een weelderig bloeiend landschap! En ik weet wel dat de Grote Manitou eerder een fervent voorstander is van het betere snoei- en hakwerk, maar van jonge struiken die met wortel en al uit de grond zijn gerukt, valt geen bloesem te verwachten.

Wat dit festival zo bijzonder maakt is dat het van de mensen is. En wel van veel verschillende mensen. Het is een festival dat zowel van de kenners is als van de toeristen, van ouders als van kinderen, van *diehards* en van diletantanten. Een wonderlijke combinatie, zo is gebleken. Eenieder die hier speelt weet dat die samensmelting een warm publiek oplevert. Het uitbundige koor van ja's en nee's en een beetje en misschien en fantastisch en niks voor mij... klinkt zoveel mooier dan het unisono gegrom dat vaak de wandelgangen van cultuurtempels vult. In Oostende blaast een frisse zeewind dergelijk geneuzel het kanaal over.

Wat dit festival zo bijzonder maakt is dat wie een rol speelt op het podium staat, de anderen, de toeschouwers, mogen gewoon zichzelf zijn. Niemand is verplicht een cursus kunstgeschiedenis te volgen alvorens naar TAZ af te zakken, en degenen die dat wel hebben gedaan zijn ook welkom. Het is een mengeling waarbij de Grote Manitou naar mijn bescheiden mening diep ontroerd een traan zou moeten wegpinken, maar neen... De zakdoek blijft droog.

Wat dit festival zo bijzonder maakt is dat het jaar na jaar kan rekenen op een grote menigte vrijwilligers, zonder wie het festival niet zou kunnen bestaan. Hierdoor raakt de Grote Manitou ongetwijfeld wel ontroerd, maar om de foute redenen. Want ook bij die vrijwilligers zit ongetwijfeld talent dat zou moeten kunnen doorstromen naar velerlei geleidingen van het cultuurbedrijf en daar is dan weer geld voor nodig en dat is er dan weer niet en er is godverdomme geen alternatief!

Wat dit festival zo bijzonder maakt is dat ik denk dat, als de Grote Manitou ooit voor zijn eigen ultieme ontroering gaat en ons allemaal verplicht te fuseren, er ons slechts een uitweg rest: allemaal samen fuseren tot TAZ.

Ik hoop uit de grond van mijn hart dat er over nog eens twintig jaar nog steeds een TAZ bestaat.

ps: Ik wil er hier voor pleiten dat de Grote Manitou voor de *geschrapt* in elk geval een troostende afscheidspremie verzorgt, zoals dat in zijn eigen kringen al jaren de gewoonte is.

LEES DE VOLLEDIGE SPEECH VAN JOSSE DE PAUW
OP THEATERAANZEE.BE

'BOERENPAARDEN? GEEN PROBLEEM'

LAUDATIO MARIJKE PINOY

Beste mensen van TAZ,

Ik ben vereerd om hier te mogen staan. Anderzijds voel ik mij toch een kleine worm ten opzichte van die twee reuzen, deze coryfeeën, iconen bedreven in de kunst van het schrijven. Daarom dacht ik dat het veilig was om het klein en persoonlijk te houden. Tenslotte ben ik al die jaren hier een beetje verworven tot een stuk levend bewegend decor.

Een paar doorleefde oude rotten in het vak gaven mij één gouden raad toen ik voor de eerste keer regisseerde: Pinoy, hou het sober. Vermijd kinderen, vermijd beesten, vermijd te veel spelers, te veel figuratie, meng geen professionals met amateurs en zorg ervoor dat je spelers een dankbare akoestische ruimte krijgen om hun emotionaliteit en hun mooie stemmen kracht bij te zetten.

Als slechte leerling deed ik het omgekeerde, wonderwel gedragen door de kern van TAZ. Ik kreeg van hen de steun om met boerenpaarden en fanfares te werken, met kinderen en kippen.

"Boerepeirden Marijke? Hin problem! Het wilde en tamme, wuk moej ein? Fanfares? Ier, tien namen van cafes met elk zijn fanfare."

Ik schuimde al die cafés af, dronk vele pintjes en kreeg al hun schone verhalen. En fanfaristen. En boerenpaarden – de wilde. En de kippen en de kinderen: die bracht ik zelf mee vanuit het binnenland. Wat de goeie raad qua akoestiek betreft: we speelden in leegstaande, prachtige panden. Maar met een akoestiek waar zelfs klokken van stemmen na vijf dagen TAZ schuurden als hadden ze op één dag vijf pakken groene St-Michel gesmoord.

Yerma vraagt een toefeling speelden we in de Oude Loods van de NMBS, voorafgegaan door een processie, muzikanten en Mariabeelden. Terwijl we aan roestige haken hingen, timeden wij, zangers en spelers, om om het half uur iets luider te zingen of te spreken wanneer de treinen halt hielden en terug vertrokken, simpelweg omdat ik de geleidelijke donkerte van de avondschemer zo mooi vond met de poorten open.

in *Soeur Sourire* schreeuwde ik op scène, tussen het lawaai van de kippen en de piano van mijn zoon Gilles in, in plaats van één keer 'Stilte!', wel twintig keer 'Stilte!'. Toch zeker die ene dag waarop die lawaaierige motorbendes van Oostende hun jaarlijkse barbecue vier uur vroeger hielden dan afgesproken. En uitgerekend die dag kwamen verschillende politici, gestuurd door de toenmalige zakelijk leider Stefan Tanghe, om met eigen ogen het bewijs te aanschouwen dat dit toch wel een zeer professioneel festival was dat het verdiende om meer subsidies te krijgen. "Verrassend repetitieve voorstelling", werd er door sommigen uit het publiek na afloop becommentarieerd.

De uitreiking van de prijzen voor jong talent had in 2000 plaats in het Kursaal. Steven Heene vroeg mij met mijn monoloog *Bouche B* van Almodovar. Ik had daar ooit de Velinx-prijs mee gewonnen. In mijn monoloog was ik omringd door zeven prachtige *drag queens*. Ik had NEE moeten zeggen toen ik vernam – toevallig – dat een klein zaaltje gewoonweg niet bestond in dat Kursaal, en dat ik op die megagrote scène zou moeten staan blinken. Een tien keer grotere scène met tien keer meer publiek. In een

ver verleden Tina Turner, nu *Bouche B* Een monoloog die ik normaliter voor tweehonderd mensen speelde.

Bon, micro op mijn pruik geprikt en met brede bewegingen, gesticulerend – kwestie van die hele zaal mee te hebben – en na het optrommelen van alle *drag queens* uit Gent en Oostende samen overleefde ik de strijd, met angstschetten in mijn broek.

Gewoon om eventjes een korte duiding te geven, mensen: TAZ vindt nieuwe formules uit. Alles wat je hebt geleerd, kieper je maar best de vuilnisbak in, wil je hier ooit vaste voet in het zand krijgen. In elk geval had ik, zoals zoveel artiesten, met TAZ vanaf het prille begin een klik. Het was liefde op het eerste gezicht. Maar van mijnentwege: met uitgesproken egocentrische achterliggende gedachten.

Theater en een kroost: een moeilijke evenwichtsoefening. 's Avonds weg, in het weekend weg. En dan die lastige ellenlange vakanties. Wat te doen met al die kinders? Want theatermiddens kan men moeilijk betichten van te vrouwvriendelijk – als het om de combinatie moederschap/ artiest gaat. En dan is er daar ineens, vanuit het niets, in 1997, dat kleine lichtpunt in de duisternis. Marc Lybaert stampet een zomerfestivalletje uit de Oostendse zandgrond. Een soortement *tenensletsenFestival* aan zee. Wilde, zoekende artiesten, middenin de stad, tussen de Oostendenaars en de zonneklopers uit binnen- en buitenland, tussen de aangespoelden.

Ik was zo opgewonden over dit festival. Eindelijk zou ik van al mijn besognes verlost zijn. Een ideaal *all in* pakket. Een winwinverhaal. Kinderen blij en vrij. Moeder vrank en vrolijk zich smijgend in haar passie, babysits op het terrein. Zon, zee, water.

Er was al jaren geroddel in de coulissen van het theater: *"Ça va om mee te werken, Pinoy, maar je moet er wel haar kinders bijpakken."* In TAZ werd er ook geroddeld - "moeder de gans en haar kroost" - maar ik voelde voor de eerste keer betrokkenheid, bewondering, support. Er was Mieke Vanherck die zelf vijf kinderen heeft, de reddende engel toen ik curator was samen met Stef Kamil Carlens in 2006. En er waren Luc Muylaert en Tatjana Bonne en Boy en Stefan en Jan Ducheyne met hun gouden handen en hun gouden harten. Plots bleek alles te kunnen marcheren.

Twintig jaar TAZ. Twintig jaar levens. Deze plek groeide met de jaren uit tot een beetje mijn familie. Hiep hiep hoera. En mag ik nu nog een kleine wens doen voor de komende twintig jaar?

Ik wens dat er naast het prachtige werk van de Sophies en de Karens en de Mariannes en de Tatjana's ook nog meer Rachida's en Ranna's en Bibichen en Tourads mogen zijn.

LEES DE VOLLEDIGE SPEECH VAN MARIJKE PINOY
OP THEATERAANZEE.BE

BELANGRIJK IS WAT ZE SAMEN VERTELLEN AANKONDIGING PREMIÈRE TRÆCK

Weinig thema's zo actueel als migratie en asiel, twee zere wonden die nog geregeld worden opengekrabd. En toch. Naast de cijfers, nieuwsfeiten en politieke slogans blijft er vaak geen plaats meer over voor een dieper verhaal. Om die reden, en een heleboel andere, maakten de Oostendse "Klappers van Vrouwen" (FMDO) *TRÆCK*. Een voorstelling rond diversiteit, dromen, littekens en hoe we uiteindelijk allemaal best wel op elkaar lijken.

"Het FMDO (Federatie van Marokkaanse en Mondiale Democratische Organisaties, EV) schreef vorig jaar dit project uit, op vraag van de gemeenschap zelf. Vrouwen die de Nederlandse taal niet machtig zijn, voelen zich vrij in theater, dans en beweging. Ze kunnen er hun ei kwijt, zonder zich beperkt te voelen," aldus regisseuse en auteur van *TRÆCK* Ellen Van Laecke. Achttien amateurspelers, met- en zonder migratieachtergrond, smeten zich in een project; ingevuld volgens hun talenten en noden.

Ellen: "De boodschap die we weergeven is universeel. Iedereen heeft wel iets meegemaakt dat je tekent en een plaats moet krijgen. Je familie achterlaten kan evenveel leed met zich meebrengen als uitgesloten worden op basis van een andere geaardheid of psychologische aandoening. Migratie is een van de problemen, maar zeker niet het enige."

Op het podium vertaalt zich dat naar een voorstelling die niet enkel uitblinkt in diversiteit, maar ook opvallende gelijkenissen vertoont met een migratieproces. "De voorstelling start koud en geïsoleerd. De spelers praten naast elkaar, richting het publiek en ze begrijpen elkaar niet. Na een tijdje warmt het geheel op en krijg je een nieuw perspectief. De tekst kan je gerust als een monoloog lezen, en dat is ook de bedoeling. Belangrijker is wat ze samen vertellen."

En toch ligt de grootste uitdaging misschien wel na de buiging. Ellen: "We willen heel graag dat het publiek na de voorstelling in contact komt met de spelers. Het is choquerend hoeveel onverdraagzaamheid er nog leeft. Sommigen worden daar intens verdrietig en eenzaam van, anderen krijgen er juist moed van. Cécile, een Afrikaanse vrouw, vertelde op een repetitie 'Lach ermee. Hoe meer ze je kwetsen, hoe groter hun glimlach'. Ik hoop dat deze voorstelling een klein verschil kan maken." (EV)

VANAVOND (PREMIÈRE) EN MORGEN OM 20U IN LOODS NMBS

DE KEERZIJDEN VAN DE DIGITALISERING AANKONDIGING #1 HOLLOW

Ha, het internet. Nooit meer alleen, vrolijk schipperen tussen Tinder en Pokémon Go, altijd wel iets om te tweeten. Geweldig. Toch? Dat het wereldwijde web ook een minder aabare kant bezit, bewijzen Jong Theater-makers Tim De Paepe en Sabien Van Moorter met hun confronterende installatie *#1 HOLLOW*.

"Digitale media zijn tegenwoordig overal. Mensen staan er niet bij stil, maar elke klik en elke online keuze heeft bepaalde consequenties. We willen niet pleiten voor een totale afwijzing van alles wat digitaal is, maar willen wel een zeker bewustzijn creëren," aldus Tim. Met verschillende opleidingen in informatica weet deze masterstudent aan de Toneelacademie Maastricht waarover hij spreekt. Ook medemaakster Sabien Van Moorter (KASK Drama Gent) kon haar opleiding psychologie in de strijd gooien. Tim: "Via bepaalde psychologische trucjes proberen we het publiek hier en daar te manipuleren, iets wat niet altijd in dank wordt afgenomen."

In een tijdsblok van drie uur kan er elke 6 minuten één toeschouwer binnen. Wat volgt is een reeks ontmoetingen met een onzichtbare vreemde, resulterend in een confronterend spel rond privacy, surveillance en intimiteit. Op die manier houden ze de moderne samenleving een troebele spiegel voor, op het randje van controversieel. Tim: "De reacties waren heel divers. Sommigen waren kwaad, bij anderen was de beleving dan weer een echte *eyeopener*. En laat dat nu ook net de bedoeling zijn." (EV)

VRIJDAG 29/7 T/M VRIJDAG 5/8 (NIET OP MA 1/8), VAN 10-13U, 14-17U EN 18-21U IN SEA'RENA SHOPPINGCENTER. RESERVATIES ENKEL VIA BIGDATATRILOGIE.COM

STENEN, STAAL EN SPIERKRACHT NICK STEUR OVER ZIJN NIEUWE PERFORMANCE

In *A piece of 2 – balancing human sized rocks* trotseert de Nederlandse performer Nick Steur de volgende vijf dagen met een duivels genoeg de zwaartekracht. Ter hoogte van Klein Strand zoekt hij onophoudelijk naar een kortstondige balans tussen twee enorme rotsblokken, naar het ogenblik waarop ze – uiteindelijk zonder hulp van zijn spierkracht en de stalen takelconstructie – nog uitsluitend en volmaakt op elkaar rusten.

Wat zijn jouw drijfveren om zo'n sisyfusarbeid te verrichten met de ingetogen concentratie van een zenboeddhist?

"Vijf jaar geleden was ik al op Theater Aan Zee te gast met *FREEZE!*, een soortgelijke performance waarin ik kleine stenen op elkaar plaatste. Op de achtergrond werkte men toentertijd aan de zeedijk. Het leverde een fantastisch beeld op: mijn kleine gestapelde stenen met daarachter enorme machines die met reusachtige stenen in de weer waren. Toen vertelde ik Liv Laveyne (de toenmalige TAZ-programmator, MV) dat ik vijf jaar later met zulke stenen aan de slag wilde. Vandaag is het zover.

In mijn performance zoek ik het spanningsveld op tussen mens en materie, tussen fysieke kracht en natuurkracht. Tegenwoordig is men gewend geraakt om met één enkele druk op een knop een ongelooflijk effect te sorteren. Maar de mechaniek erachter is volledig onzichtbaar geworden. In *A piece of 2* maak ik die opnieuw zichtbaar: alles gebeurt handmatig."

Met een rotsblok van drieduizend kilogram een tweetal meter verschuiven ben je wel eventjes bezig! Je voelt de zwaarte van de materie, de fysieke impact van de inspanning. Die ervaring staat voor mij centraal.

Tijdens je performances valt het op hoe je jouw opperste concentratie geleidelijk aan overplant op de toeschouwers, die soms naar het gebeuren kijken zoals konijnen staren naar een lichtbak. Zijn die ingehouden spanning, die verbondenheid met je publiek en hun verlangen naar het welslagen van je evenwichtsoefening essentieel voor je werk, essentiëler dan de evenwichtsoefening zelf?

"Absoluut. Het proces is onnoemelijk veel belangrijker dan het eindproduct. Dat is slechts het toetje. Ik ben ongeveer acht uur bezig om één steen in evenwicht te brengen. Mijn performance is een *loop* zonder werkelijk begin- of eindpunt, en zonder een spanningsboog zoals in het klassieke theater. Ik begin iedere dag gewoon waar ik de vorige geëindigd ben.

Het is belangrijk dat het publiek dichtbij kan komen, bijna tegen de stenen kan aanlopen. Tijdens de Nederlandse première heb ik gemerkt dat iedereen minstens nieuwsgierig wordt door wat er gaande is. Daardoor gaat men vervolgens op zoek naar wat er nog meer achter de performance schuilgaat en raakt men geboeid door de verschillende stadia die *A piece of 2* gedurende die dagen doorloopt."

Wordt het lastig om de intensiteit en intimiteit waarnaar je performance streeft tot stand te brengen te midden van de rumoerige drukte op de Oostendse zeedijk?

"Dat is precies één van de redenen waarom ik de performance absoluut op deze plek wilde: de tegenstelling tussen mijn universumpje van tien op tien meter en de rumoerige publieke ruimte. In een theater of museum is men het gewend om stil te staan en de tijd te nemen, op een zeedijk niet. Ik wil de voorbijgangers *meezuigen*, ze uitnodigen om opnieuw te leren kijken naar louter stenen, staal en spierkracht." (MV)

MEER INFORMATIE OP WWW.NICKSTEUR.COM

'JULLIE MOETEN ONS NOG GELD' JORIS HESSELS OVER SALON DE RÉUNION

Dominique Van Malder en Joris Hessels trokken het voorbije jaar met hun mobiele radiostudio Vlaanderen rond. Ze gingen op zoek naar sterke verhalen op ongewone plekken en maakten Radio Gaga.

Voor de twintigste verjaardag van Theater Aan Zee slaan ze hun tenten op in de Grote Post en openen het festival met een reünie. TAZette belt met Joris.

Joris, wie komt er tijdens deze speciale Radio Gaga rond de tafel zitten?

"Onder andere Don Verboven, Liv Laveyne, Hans 'Boy' Rabaey en Pieterjan Vervondel komen langs. Maar ook Katrien van de catering, die jarenlang het eten op TAZ verzorgde. En ik wilde er graag een oervrijwilliger bij. Iemand die zich al jaren vrijwillig inzet voor het wel en wee van Theater Aan Zee."

Wat mogen we verwachten?

"We gaan voor de anekdotes. We willen weten wat Theater Aan Zee voor die mensen heeft betekend. Welk beeld zij van het festival hebben. Hoe het veranderd is. En *the juicy stories*, natuurlijk. Er zal ook muziek zijn. Little Jimmy, Johannes Verschaeve (The Van Jets) en Jan De Smet brengen nummers. En we geven, net zoals in Radio Gaga, plaatjes weg. Plaatjes voor onze gasten. Verjaardagsplaatjes."

Tijdens ons gesprek zit Joris Hessels in de auto. Hij komt terug van een vergadering.

"Het is druk. Donderdag Radio Gaga in Oostende, vrijdag nemen we de vijfde aflevering van het tweede seizoen op. We gaan weer naar acht verschillende plekken. We doen onder andere een palliatief centrum aan. En Benidorm. En een gevangenis. De rest hou ik nog even geheim. De mensen een beetje prikkelen."

Voor Dominique en jou is deze Radio Gaga in Oostende ook een beetje een reünie. Jullie stonden al verschillende keren op TAZ. Hoe ervaar jij het festival?

We hebben hier inderdaad een paar keer gestaan. Voor het eerst in 2001. We hebben het dus echt zien veranderen. In het begin was er vooral werk van jonge makers. Toneelstudenten die hun voorstellingen aan elkaar toonden en dan naakt gingen zwemmen (*lacht*). Er hing een heel fijne, ongedwongen sfeer. Dat jong werk vind ik nu iets meer ondergesneeuwd, mede door de programmatie van meer reguliere voorstellingen. Maar het blijft heel fijn.

Stel, het festival is een lichaam, heeft handen en ogen en kan een verjaardagskaart krijgen en lezen: Wat zou jij op de kaart schrijven?

Ik zou schrijven: "Je moet ons nog geld, maar toch bedankt voor de heel fijne, dronken, theatrale naaktzwevmomenten, waar Dominique en ik elkaar voor het eerst echt hebben gesproken. Onze vriendschap is ook aan jou te danken, TAZ. Nog heel veel succes. En blijf bescheiden. Ik blijf zeker komen. Heel veel groeten." Met liefde getekend door Joris Hessels, de gastheer van deze, nu al geslaagde, reünie. (AB)

SALON DE RÉUNION, VANDAAG OM 16U IN CC DGP (PANORAMAZAAL)

DE TACTIEK VAN LESAGE

DE BONDS COACH DER NEDERLANDSE LETTEREN INTERVIEWT DE DEBUTANTEN IN VRIJSTAAT O.

Niet theater, maar literatuur trekt TAZ dit jaar op gang. Vandaag, om 11 uur, in Vrijstaat O. Met heel veel komma's en punten, en een stem van knisperend krentenbrood. De stem van Friedl' Lesage, daar valt zonder enige twijfel een roman over te schrijven. Zij gidst in totaal vier gesprekken met onlangs gedebuteerde auteurs richting een nieuwe horizon waartegen je hun werk kunt (her)lezen.

Passeren onder andere de revue: Alicja Gescinska, Lara Taveirne en de onvermijdelijke Lize Spit. "Zij heeft toch wel bewezen dat de Vlaming wel degelijk geïnteresseerd is in de nieuwe, jonge literatuur," vindt Lesage, "maar er zijn zoveel opmerkelijke stemmen die de laatste tijd de kop opsteken, dat heb ik als voorzitter van de Gouden Boekenuil vanop de eerste rij mogen aanschouwen."

En dan steekt ze een onomstotelijke ode af aan duizend-en-één Nederlandstalige auteurs die haar de voorbije jaren hebben meegesleurd - niemand die zo onvermoeibaar begeistertend

over literatuur kan praten als Friedl' Lesage. "Alleen jammer dat ik soms gewoon de tijd niet vind om de taalgrenzen over te steken, waar ook zoveel boeiends gebeurt. Ik wil de nieuwe Julian Barnes zo graag lezen!" Noot van de redactie: die nieuwe Julian Barnes, *Het tumult van de tijd*, ligt op de vierde dag van *Uitgelezen aan zee* op het dienblad bij - jawel - de onvermijdelijke Lize Spit.

"Ik hou van open en positieve gesprekken," antwoordt Lesage wanneer ik peil naar haar aanstekelijke enthousiasme. "Maar ik hoop wel dat de 'debutanten' - rare term, hé? - ook hun kleinere kantjes op tafel durven te gooien. Wat hebben ze geleerd, nu ze hun eerste geesteskind in de wereld hebben geworpen en ze dat kind dus ook niet meer uit die wereld kunnen wegnemen. Iets publiceren is onweerlegbaar en literatuur toch zo kwetsbaar, misschien wel de meest moeilijke kunsttak om jezelf een weg door te banen als jonge mens. Zonder afbreuk te doen aan andere kunsttakken, uiteraard. Het is zoals bij sport: welke sport is de moeilijkste? Een lastige vraag om te beantwoorden."

Er werpt zich een metafoor op die we te lang volhouden - over literatuur en voetbal, over hoe de debutanten die straks tegenover Lesage gaan zitten een wereldgoal hebben gescoord, en nu met een verwachtingspatroon worden geconfronteerd. "Ik hoop dat ze daar vooral niet te lang van wakker liggen. Een misstap kan je niet ontwijken. Vreselijk, mensen die alleen maar succesvolle dingen doen in hun leven! Je bent al een heel eind ver als de eerste stap een goeie is."

Klinkt als een motiverend woordje van de coach aan de zijlijn? "Absoluut! Ik weet trouwens nu al dat één uur veel te weinig zal zijn om met telkens twee debutanten in gesprek te gaan. Bovendien komt Johannes Verschaeve er dan nog een paar keer tussen met een muzikaal tussenspel waarop ik zelf geen invloed heb. Ik vraag bij deze nu al verlengingen aan!" (DB)

VANDAAG OM 11U IN VRIJSTAAT O.
DE DEBUTANTEN T/M VR 5/8 IN VRIJSTAAT O.

DAGKLAPPER: DONDERDAG 28/07/2016

DRL	ABSENT IMAGES	SARAH VANHEE	INFOSTAND PARK	RAND	GRATIS	
	5 ontworpen posters waarmee vluchtelingen in hun eig taal worden aangesproken					
	BECKETT OP ZIJN PLAATS	LEENTJE VANDENBUSSCHE	IN DE STAD	RAND	GRATIS	
	Tijdens deze editie van TAZ worden twee mensgrote rotsblokken met uiterste precisie gebalanceerd.					
10-02U	DRL	INFOSTAND EN BAR CAFÉ KOER OPEN	TAZ	LEOPOLDPARK	RAND	GRATIS
		TAZette vanaf 11u verkrijgbaar				
11U00	60'	DE DEBUTANTEN	LIZE SPIT/KRIS VAN STEENBERGE	VRIJSTAAT O.	LITERAUAUR	UV
		Acht auteurs stellen tijdens vier middagen hun debuut voor, met zicht op zee. Met Lize Spit & Kris Van Steenberge				
14-21U	DRL	A PIECE OF 2... (BELGISCHE PREMIÈRE)	STICHTING SOAP/NICK STEUR	T.H.V. KLEIN STRAND	THEATER	GRATIS
		Tijdens deze editie van TAZ worden twee mensgrote rotsblokken met uiterste precisie gebalanceerd.				
15U00	60'	KLEINE BEZETTING (OPENINGSVOORSTELLING)	VANDEN BROECKE/BROODS/DE KOE	CC DGP/GROTE POST	THEATER	UV
		Een man en een vrouw hebben een onvermogen te communiceren door hun verschillende visies op de wereld.				
16-23U	DRL	POST PRESENT FUTURE (INSTALLATIE)	RUTH CROSS	VRIJSTAAT O.	RAND	GRATIS
		Vijf jaar geleden kregen bezoekers de kans om een brief te sturen naar hun toekomstige zelf. Nu is Ruth terug mét de brieven van toen.				
16U00	120'	SALON DE RÉUNION	TAZ/RADIO GAGA	CC DGP/PANORAMA	LITERAUAUR	GRATIS
		Salongesprek met de ex- Jong Theater programmatoren				

DIKKE FREDDY

AAN JOHN CROMBEZ, DE MARC WILMOTS VAN SPA-ROOD

Geachte heer Crombez, beste John,

Ik heb mij andermaal als vrijwilliger opgegeven bij Theater Aan Zee. Vorig jaar was ik zaalvrijwilliger en moest ik altijd reclamaties aanhoren van toeschouwers die vonden dat ze geen goede zitplaats hadden waardoor ze slechts de bovenste helft van de meestal naakte acteurs konden zien. Ik ben dan ook blij dat ik dit jaar niet in een theaterzaal sta maar ingeschakeld word in de ploeg die in Café Koer, de cafetaria van Theater Aan Zee, lege bekertjes opraaft. Een antwoord sturen op deze brief is dus niet nodig. U kunt mij de resultaten van uw dienstverlening in Café Koer mondeling meedelen.

Aangezien mijn begrotingstekort op dat van België lijkt heeft het OCMW van Oostende mij vorig jaar een bevriend advocaat als schuldbemiddelaar toegewezen. Samengevat komt het erop neer dat mijn schulden aan huisbazen, ziekenhuizen, verzekerings-, elektriciteits- en telefoonmaatschappijen na een jaar deskundig bemiddelingswerk vergroot in plaats van verkleind zijn. Daarenboven presenteert meneer de advocaat mij voor zijn bovenmenselijke inspanningen een factuur van 3.236,48 euro waardoor mijn schuldenberg ineens verdubbeld is.

Blijkbaar mag meneer de advocaat volgens een Koninklijk Besluit 506,64 euro aanrekenen om mijn dossier eenvoudigweg te openen. Blijkbaar mag hij per bijkomende schuldeiser die boven water komt 33,78 euro extra aanrekenen. Daarom blijft hij slapende honden wakker maken. Blijkbaar mag hij per brief die hij

verstuurt 11,82 euro aanrekenen, wat hij dan ook voor de minste onnozelheid doet. En om zijn gepeperde factuur te presenteren rekent hij 202,64 euro. Het zijn niet alleen Marc Coucke of Kevin De Bruyne die rijk worden terwijl ze op hun toilet zitten.

Mijn leefloon belandt maandelijks rechtstreeks in handen van meneer de advocaat zodat hij mijn schuldenberg op peil kan houden. Vervolgens krijg ik elke maandag 46,65 euro waarmee ik voor een week mijn eten, drinken, sigaretten en wassalon moet betalen. U moet dat zelf eens proberen!

Meestal ben ik op vrijdag volslagen blut. Zo ook vorige vrijdag. Daarom had ik mij in de Kapellestraat op een stuk karton gezet met een wielernetje van de firma Landbouwkrediet uitnodigend voor mij. Om de voorbijgangers niet in de ogen te moeten kijken zat ik te lezen in het boek *Job* van Joseph Roth (ik heb dat boek in een boekenruilkastje gevonden en het staat mij geweldig aan).

Enfin, ik had amper vier bladzijden gelezen en in mijn petje was amper 2,85 euro (toch een brood en pot confituur!) beland toen ik werd opgepakt door de politie. "Bedelen is in Oostende verboden. Reglement van de burgemeester! En uw geld wordt geconfisqueerd!" Alstublieft.

Wie een computer heeft mag aan crowdfunding doen. Wie een basketbalclub heeft mag sponsors zoeken. Maar wie geen nagel heeft om zijn gat te krabben mag niet op een stuk karton zitten met een wielernetje voor zich.

Meneer Crombez, kunt u uw ondergeschikte, de heer Vande Lanotte, tot de orde roepen? Kunt u de burgemeester van Johannesburg-aan-Zee laten weten dat bedelen al van in de tijd van Jezus Christus een mensenrecht is? Kunt u hem terzelfdertijd eens vragen wat hij met mijn 2,85 euro gaat doen? Worden daar nu gesubsidieerde windmolens mee gebouwd?

Ik kijk uit naar onze ontmoeting in Café Koer van Theater Aan Zee en groet u met de meeste Hoogachting,

Dikke Freddy

19U30	75'	HET WEISS-EFFECT	HOF VAN EEDE	CC DGP/DACTYLO	THEATER	€14.00
		Drie personages verliezen zich in hun bewondering voor het leven en werk van kunstenaar Edgard Weiss.				
20U00	75'	TRAECK (PREMIÈRE)	KLAPPERS VAN VROUWEN (FMDO)	LOODS NMBS	THEATER	€10.00
		Een verhaal over zoeken en gevonden worden, over hoop en zijn. En hoe we uiteindelijk dezelfde dromen en littekens delen.				
20U00	140'	WIJ, VARKENLAND, MARKT EN DEGUSTATIE	STICHTING NIEUWE HELDEN/DE WERF	PAALSTEENHOEVE	THEATER	UV
		Een aangrijpende monoloog over terugkeren maar toch doorgaan, over dromen en roots en de zoektocht naar jouw rol in de huidige wereld				
20U00	60'	KLEINE BEZETTING	VANDEN BROECKE/BROODS/DE KOE	CC DGP/GROTE POST	THEATER	UV
		Een man en een vrouw hebben een onvermogen te communiceren door hun verschillende visies op de wereld.				
20U30	55'	DRAGGING THE BONE	MIET WARLOP/IRENE WOOL VZW	CC DGP/KLEINE POST	THEATER	€14.00
		Een solocreatie waarin immateriële processen worden samengesmolten tot een sculpturaal gegeven.				
20U45	45'	NAGESPREK KLEINE BEZETTING	MARC LYBAERT	CC DGP/GROTE POST	THEATER	GRATIS
		Marc Lybaert, medeoprichter van TAZ gaat na de voorstelling in gesprek met Bruno Vanden Broecke en Natali Broods				
24U00	75'	PURA VIDA	PURA VIDA	CC DGP/LOKETTENZAAL	MUZIEK	€10.00
		Reggae van de bovenste plank waarmee ze een mix van dub, blues, ska en soul Jamaica naar Oostende brengen.				

TIP: OP VERTOON VAN EEN TAZ TICKET KAN JE HET SPILLIAERT HUIS BEZOEKEN VOOR 2 EURO IPV 5 EURO.

TWINTIG JAAR TAZ IN TIEN SONGS

MUZIEKSELECTEUR JAN DUCHEYNE BLIKT TERUG

De *TAZette* vroeg mij om aan de hand van tien nummers de afgelopen jaren op TAZ in herinnering te brengen. Ik ga dit op heel persoonlijke wijze doen, maar toch trachten rekening te houden met wat de medewerkers en bezoekers van TAZ zouden kunnen hebben onthouden.

#1 Omdat het toch symbolisch blijft en ik het ook toen al niet zomaar heb opgelegd, het eerste nummer dat ik ooit speelde nadat Luc Muylaert mij om ongeveer half drie 's nachts na één van de legendarische optredens van de Serge Feys Band, meedeelde dat nu mijn moment gekomen was nadat ik hem 's middags had voorgesteld om te deejayen in club terminus na de concerten... Ik heb toen tegen Pieter Embrechts gezegd: "Jij houdt het volk hier, ik rijd naar huis achter mijn platen en binnen een kwartier ben ik terug." Ik sprintte naar huis op mijn fiets en na twintig minuten was ik terug. De installatie stond al klaar en ik legde 'Don't believe the hype' van Public Enemy op. Gemixt met 'Paranoid Android' van Black Sabbath. Ik had die avond eigenlijk een foto van mijn platen moeten nemen, want ik gooide ze allemaal achter me. Het was een waanzinnig feest en de dag nadien was ik te laat op mijn werk. Het begin van een onvergetelijke reis van tientallen feesten in Club Terminus. *(JD)*

TELEX

Speciaal voor TAZ pakt Martena Duss dit jaar uit met een heus Fietssalon. Met verfspray, glitters, linten en andere coole dingen kunnen kinderen er hun fiets een volledige make-over geven. Martena roept iedereen op om knutselmateriaal te verzamelen in een ton aan cc De Grote Post in Oostende. Alles wat kan dienen om die fiets om te toveren in een fleurige velokar is welkom!

Door omstandigheden zal de Gentse burgemeester Daniël Termont de boeken tijdens Uitgelezen aan Zee/De eerste dag niet bespreken. Gents schepen Tom Balthazar neemt zijn plaats in en zal ze samen met Job Cohen bespreken en ook enkele boekentips prijsgeven.

Morgen om 11u start de expo *Hip Hip Flavoria* van het Alibi Collectief. Wie wil kennismaken met de wonderlijke wereld van dit eigenzinnige gezelschap, kan terecht in Hangaar 1. De tentoonstelling is doorlopend open tussen 11 en 20 uur (behalve op dinsdag) en is gratis. Met onder meer foto's van Patrick De Spiegelaere, Lander Loecx en Jo Clauwaert en kleurrijke memorabilia van 25 jaar Alibi Collectief.

Een zwijgende maar evengoed uitgesproken aanwezigheid op deze editie van TAZ, is het afficheproject van Sarah Vanhee en Manyone getiteld Absent Images. In vijf variaties staan daarop

teksten te lezen die zich rechtstreeks tot de vluchtelingen in dit land richten, met nederige boodschappen tot onvervalste mea culpa's voor het soms falende beleid. Wie wil kan de post downloaden via theateraanzee.be of een exemplaar afhalen aan de infostand.

COLOFON

Redactie: Steven Heene, Bieke Purnelle, Matthias Velle, Daan Borloo, Ewoud Vermote, Arno Boey, Phéline Thierens, Lisa Tahon, Anneleen De Leyn, Simon Vandekerckhove

Foto's: Frank Keirseblick, Studio Noto, Joost Joossen, Canvas, Egmond Dobbelaere

VU: LUC MUYLAERT, TARTART VZW, JAN DECLERCKSTRAAT 2, 8400 OOSTENDE.

MANMADE

HEDENDAAGSE KUNST

OVER DE RELATIE TUSSEN MENS EN AARDE

RAVERSYDE ANNO 1465, 11 JUNI – 2 OKTOBER 2016

www.raversyde.be

Logos of sponsors at the bottom of the poster.